

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

NÁBOŽENSKÁ A ETICKÁ DIMENZE
KONFLIKTU V SEVERNÍM IRSKU

Vedoucí práce: PhDr. Roman Míčka, ThD.

Autor práce: Jan Vodička

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 4.

2013

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

4. dubna 2013

Jan Vodička

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	5
1 HISTORICKÉ POZADÍ KONFLIKTU	7
1.1 VIKINGSKÉ OBSAZENÍ (9. STOLETÍ).....	7
1.2 NORMANSKÝ VPÁD (11. STOLETÍ).....	8
1.3 SEVERNÍ IRSKO V 15. – 17. STOLETÍ	9
1.4 SEVERNÍ IRSKO V 18. – 19. STOLETÍ	12
1.5 SEVERNÍ IRSKO VE 20. STOLETÍ.....	14
1.6 OBDOBÍ „THE TROUBLES“	16
2 TERORISMUS NEBO BOJ ZA SVOBODU.....	19
2.1 ODRAZ TERORISMU A GUERILLOVÉ VÁLKY V KONFLIKTU SEVERNÍHO IRSKA	20
2.2 IRSKÉ PARAMILITANTNÍ SKUPIN V SEVERNÍM IRSKU.....	23
3 NÁBOŽENSKÁ DIMENZE KONFLIKTU V SEVERNÍM IRSKU	27
3.1 HISTORICKÝ ROZPOR MEZI KATOLÍKY A PROTESTANTY	28
3.2 POSELSTVÍ MÍRU PAPEŽE JANA PAVLA II.....	30
4 ETICKÁ DIMENZE KONFLIKTU V SEVERNÍM IRSKU.....	33
4.1 MORÁLNÍ DOBRO A MORÁLNÍ ZLO ČLOVĚKA	34
4.2 KŘESŤANSKÁ PRAVIDLA JAKO MORÁLNÍ ZÁKLAD LIDSTVA	35
4.3 SPRAVEDLIVÁ VÁLKA V KONTEXTU KONFLIKTU	36
ZÁVĚR.....	38

ÚVOD

*“But we're together now who cares
North men, South men, comrades all
Dublin, Belfast, Cork and Donegal
We're on the one road swinging along
Singing a soldier's song”¹
On the one road – Wolfe tones²*

Jak bojovat za svoji vlast, když nevládnou zbraní, ale písní? O konflikt v Severním Irsku jsem se začal zajímat díky irské folkové skupině Wolf tones, která je ikonou Irství od roku 1963. Převzala jméno od Theobalda Wolfa Tona, jenž byl revolucionářem v 18. století. V jejích textech zaznívají zmínky o “Bloody Sunday” (krvavá neděle), “Go on home british soldiers” (jděte domů britští vojáci), a nebo “Come out ye Black and tanes” (odejděte hnědočerní). Silné vlastenectví, které prostupuje hudbou, mi připomnělo boj písní Čechů za svobodu před rokem 1989. Irská republika a Severní Irsko jsou rozděleny od roku 1922. Však snaha některých Irů po spojení rozděleného státu je veliká. A touha po sjednocení severu s jihem je hlavním cílem neblaze známe Irské republikánské armády (IRA). Cílem mé práce je zjistit, zda konflikt má spíše náboženský nebo etnický ráz. Poznati problematiku mezi protestanty a katolíky a podívat se na věc pohledem víry a etiky. Svoji práci jsem rozdělil do čtyř hlavních kapitol. V první kapitole jsem se zaměřil na historické popsání vztahu Irů, Skotů a Angličanů. Boje Irů za svobodu a historický pramen sporu mezi katolíky a protestanty. U dlouhého sporu jako je konflikt v Severním Irsku je nezbytné pochopit historický základ celé dnešní problematiky.

---

¹ Překlad: “ nyní jsme společně, komu na tom záleží. Seveřan, Jižan, všichni kamarádi. Dublin, Belfast, Cork and Donegal. Jsme na jedné cestě, nabíjí energii za zpěvu vojenských písní .

² Maxilyrics [online] [cit. 2013-04-03]. On the one road lyrics. Dostupné z WWW:

<<http://www.maxilyrics.com/wolfe-tones-on-the-one-road-lyrics-5d59.html>>.

Druhá kapitola se zaměřuje na konflikt z hlediska terorismu a boje za svobodu a snahu o vymezení pojmu terorismus. Odraz terorismu a guerillové války v problematice konfliktu. Podrobný přehled paramilitantních organizací bojujících za své cíle v oblasti Ulster, Irské republiky a Velké Británie. Ve třetí kapitole jsem se zaměřil na přímý pohled na náboženskou dimenzi problému. Vymezení pojmu náboženský konflikt a porovnání s danou problematikou. Historický základ sporu mezi katolíky a protestanty. Dále navazuje poselství Jana Pavla II., který reaguje na konflikt kázáním v Droghedě 1979. Čtvrtá kapitola nahlíží na konflikt očima etiky. V této kapitole je vymezen pojem morálního dobra a zla. Dalším etickým hodnotícím prvkem jsou křesťanská pravidla, jakožto morálních zásad lidstva. Vybral jsem desatero přikázání jako základní pravidla určující způsoby chování ve společnosti a model lásky, na který poukazoval Ježíš Kristus. Předpokládám, že vyhrocená situace v Severním Irsku v letech 1969 – 1998, též známá jako “ The Troubles”, je staletí trvajícím sporem mezi irskými katolíky, protestanty a Britskou vládou, založeného na omezování lidských práv, potlačování svobody a víry na základě prospěchu Velké Británie.

1 HISTORICKÉ POZADÍ KONFLIKTU

Problematika Irska a ještě problémovějšího severního Irska nepramení ze sporů 20. století. Nebyly ani zrozeny jako oběti na oltáři první či druhé světové války. Následky tohoto sporu je v severních Irech zakotven po celá staletí. Proto je třeba pátrat po kořenech problému, jako když strom nerodí dobré ovoce. Sadař putuje od plodu až ke kořenům, aby zjistil, kde se nachází kámen úrazu. Proto je třeba vyrazit do nitra irské historie, abychom mohli alespoň částečně pochopit chuť irského lidu po svobodě, po sjednocení a po možnosti být jednotní v jednom státu pod jednou vlajkou.

1.1 VIKINGSKÉ OBSAZENÍ (9. STOLETÍ)

Pokud se bedlivě zaměříme na konflikt v severním Irsku, jeho kořeny jsou patrné hluboko ve středověku. Je možné je stopovat hluboko do 9. století. Hlavní viditelný problém je možno vidět v Irské nejednotnosti jako lidu celého Irska. Této slabosti bylo zneužito v historii již několikrát. Roku 795, kdy Vikingští nájezdníci vydrancovali ostrov Lambay u Dublinu³, započalo dlouholeté drancování pobřeží. 40. léta 9. století přinášejí změnu v postoji Vikingů k Irsku, kteří začínají kromě drancování zabírat i půdu a pronikat do vnitrozemí. Kromě rabování přinesli Vikingové rozvoj obchodu, který se rozvíjel do zahraničí. V přímořské oblasti došlo ke vzniku velkých měst, která sloužila především jako obchodní centra (vznikla města Waterford, Wexford, Limerick, Cork a mnoho dalších). I přes přínos pro irský lid byli Vikingové trnem v oku irským králům a šlechtě. Proto 23. dubna 1014 irský velekrál (nejvyšší hlava irského lidu) Brian Borum vytáhl do bitvy proti nadvládě Vikingů. Toto vítězství vešlo do dějin sjednocení irského lidu proti utlačovatelům jako bitva u Clontarf.⁴

---

³ Wesley Johnston [online] [cit. 2013-03-10]. Vikings in Ireland. Dostupné z WWW: <http://www.wesleyjohnston.com/users/ireland/past/pre_norman_history/vikings.html>.

⁴ FRANK, J. *Stručná historie států IRSKO*. Praha: Libri 2006. Vikingové, s. 28.

1.2 NORMANSKÝ VPÁD (11. STOLETÍ)

Dalším výrazným bodem a přílivem pomyslného oleje do začínajícího konfliktu mezi Iry a Angličany bylo dosazení zpět na trůn Diarmait Mac Murchada (král Leinterský), sesazen ze svého trůnu nejvyšším králem Irska - RuaidríUaConchobair v přednormanské době. Za znovudosazením Diarmait Mac Murchada stál anglický král s normanskými předky Jindřich II. Plantagenet. Podnět však vyšel od svrchovanějšího místa, než byla Jindřichova mysl. Podnět k znovu obsazení Irska a nastolení duchovního pořádku vyšel z arcibiskupství v Canterbury. Tomu se nezdála reforma irské církve, která proběhla v přelomu 11. a 12. století, která vyšla z problémů uzavřenosti irské církve. Jednalo se především o slabé působení biskupů na své svěřence, tolerování rozvodů a praktik v rozporu s Písmem svatým a mravy. Docházelo též k neplacení desátků. K reformě přispěla kritika papeže Řehoře VII., kterému se nelíbilo uvolnění vlivu církve v Irsku. Bylo třeba přizpůsobit irskou církev západnímu modelu duchovního smýšlení. Došlo ke vzniku 36 biskupství spadajících pod arcibiskupství v Armaghu, což bylo trnem v oku pro arcibiskupství v Canterbury. Normanské armády postupovaly Irskem a získávaly území v souladu s anglickým právem. Irští šlechtici, kteří chtěli zůstat na normanských územích, se museli stáhnout vysoko do hor, kde mohli volně žít. Invaze však nepřinesla jen velké bitvy, ale došlo k rozvoji na poli kultury (anglo-irská poezie se v té době dostávala na šlechtické dvory a dosahovala mnohem většího ohlasu než poezie anglická), docházelo k zakládání nových měst a stavěly se nové velkolepé kamenné hrady. Anglická koruna díky Normanům dohlížela i na rozvoj církve. Každý nový biskup byl vybírán na základě normansko-anglických kořenů a na toto hledisko se přihlíželo při vybírání hrabských šerifů a dohlížitelů na dodržování práva.

1.3 SEVERNÍ IRSKO V 15. – 17. STOLETÍ

Díky filozofii, kterou Normané začali praktikovat v polovině 13. století, došlo ke změně postojů. Pro Normany bylo příhodnější než dále zabírat irská území věnovat se spíše rozkvětu a zvelebování svých měst a panství, což dalo ještě nepodmaněným Irům prostor pro regeneraci. Bylo možno se rozvíjet a upevňovat své postavení v politické

i vojenské oblasti, která zaručovala jistou autonomii. Roku 1261 při bitvě u Callanu byl zastaven Normanský postup Ulsterem (provincie – irské království na severovýchodě Irska) díky posílené armádě o skotské žoldnéře zvané gallowglass, vojáky těžce obrněné a využívající technik boje s těžkou sekerou, dlouhým mečem a dýkami, což srovnalo šance na výhru Irů. Irové se začali vracet ke svému tradičnímu způsobu života (tradiční irská poesie, královské a kmenové rady vysoko v horách pod hvězdnatým nebem a návrat ke kmenovým zvykům). Angličané a Normané žijící v Irsku již po generace chtěli žít v poklidném soužití s místními a proto, dle starých tradic nechávali své syny vychovávat v irských šlechtických rodinách. Přejímali jejich zvyky a podporovali básníky, kteří psali svá díla v irštině. Samozřejmě tento akt nezůstal bez povšimnutí anglického trůnu. Roku 1366 byl svolán irský parlament do Kilkenny v rámci zastavení poiršťování a upevnění vlivu Anglie. Byly přijaté takzvané “kilkennské zákony” – *“Od této chvíle hrozilo trestní stíhání všem Angličanům, kteří si brali Irky, své děti dávali na výchovu do irských rodin nebo dělali kmotry irským dětem. Angličané nesměli vydržovat irské básníky, prodávat koně Irům, přijímat irská příjmení a jezdit na koni museli výhradně po anglicku, což znamenalo v sedle. Nejdůležitějším ustanovením byl zákaz používání irštiny všemi Angličany.”*⁵ Irům se již od tohoto výnosu nedůvěřovalo, poirštěným Angličanům se dávaly hanlivé přívlastky jako “degenerovaní Angličané” a též upadli v neoblubu Anglického trůnu. Následovaly v čase jdoucím po sobě dvě odbojné rebelie, které vycházely z nespokojenosti Irů z oblasti Ulster (dnes severní Irsko). První z nich byla tzv. “Kildarská rebelie”⁶ – po vsazení do anglického Toweru Kildera Geralda Fitzgeralda místodržící v oblasti Koloví (oblast kolem Dublinu přímo

---

⁵ FRANK, J. *Stručná historie států IRSKO*. Praha: Libri 2006. Killkennské zákony, s.40.

⁶ Tudor rebellions [online] 2009 [cit. 2013-04-02]. Kildare 1534. Dostupné z WWW: http://rebellionsa2.blogspot.cz/2009/11/kildare-1534_17.html.

spadající pod vliv Anglie), který vedl osobitou politiku se zaměřením na rozkvět Irska a snížení moci Anglie. Na tuto situaci reagoval jeho syn lord Thomas z Offaly, jenž se nebál s ozbrojenou družinou vtrhnout do oblasti Koloví a na důkaz neuctivého zacházení s jeho otcem pustošit místní kraj. Celé rebelii byl přiřknut i duchovní rozměr, kdy Tomáš proti tomuto aktu vyhlásil kruciátu (křížovou výpravu). Král Jindřich VIII. vyslal na potlačení této rebelie Williama Skeffintona, který se silnou anglickou armádou Thomase porazil. Král vyžadoval odstrašující trest pro Thomasovy přívržence, a proto byl rozčtvrcen a jeho pět strýců pověšeno jako výstraha všem rebelům. Další velké proti-anglické povstání bylo v 16. století. Kdy v čele stáli Hugh O'Neill a jeho zed' Hugh O'Donnell, kteří byly ve spojení se Španělským trůnem – hlavním nepřítelem Anglie. V čase hrozícího nebezpečí ze strany Angličanů se Irové z oblasti Ulsteru začali sjednocovat a po boku s ulsterskými Skoty dali dohromady armádu o síle 9000 mužů vyzbrojených i palnými zbraněmi. Irové zahájili boj s Angličany v té době netradičním způsobem. Vedli nekonvenční gerilový boj, kterému nepřátelé nemohli čelit. Následovalo podnícení ohnisek řízené rebelie po celém Irsku. Požadavkem Hugh O'Neilla byla reforma katolicismu, irská autonomie bez vlivu anglických úředníků. Na podporu tohoto požadavku byla O'Neillova armáda posílena španělskými pluky o síle 3500 mužů, kteří se vylodili v přístavu Kinsale v hrabství Cork roku 1601. Anglická královna Alžběta reagovala tvrdým vpádem anglických vojsk pod vedením Lorda z Mountjoy, který obklíčil oblast Ulster a systematickým likvidováním úrody se snažil tuto oblast vyhladovět. Lord z Mountjoy s vojskem o 12 000 mužích obklíčil přístav Kinsale. Španělé požádali Iry o pomoc formou frontálního útoku na pozici lorda z Mountjoy. Tento tah byl pro Irskou armádu zlomový. Frontální útok se během 3 hodin stal katastrofou. Irská armáda byla rozprášena a Španělé v rámci záchrany odpluli z přístavu. 23. března roku 1603 se vzdal léta pronásledovaný Hugh O'Neill. Příchodem nového anglického krále Jakuba VI. byl Hugh O'Neill a jeho spojenci omilostněni a byly jim navraceny části jejich původního panství. Po ztrátě vlivu v Ulsteru se irská hrabata rozhodla opustit své državy. Tento akt umožnil anglickému králi Jakubu I. kolonizaci problematické Ulsterské oblasti. Zabaveno bylo 500 000 akrů půdy, která měla být předána anglickým kolonistům a vojákům. Avšak zájem ze strany Angličanů osidlovat divoké Irsko byl malý. Také bylo problémem, že se noví páni dostávali do střetů s místními poddanými. Hlavním sporem byla změna způsobu života Irů. Páni je nutili se poangličtit, změnit architekturu. Anglický trůn navýšil daně a s poddanými bylo zacházeno nevráživě pro jejich víru. Proto začátkem 17. století byla

volná půda nabídnuta skotským kolonistům převážně protestanského vyznání, kterých přišlo do Ulsteru přibližně 13 000. Stali se tímto minoritou mezi kolonisty. Příchodem Skotů došlo přílivu nové energie do oblasti severního Irsku. Docházelo k zakládání nových měst, rozvoji řemesel a obchodu. Kolonizace nebyla však jen pozemková a kulturní, ale i politická. Centrální vládou nad celým Irskem se stal Dublin. Kde angličtí místodržící opírající se o státní úředníky v provinciích byli pro potěchu Britské koruny schopni řídit celé Irsko.

Roku 1642 vypukla občanská válka v Anglii mezi parlamentalisty spolu se Skoty a rojalisty zastoupené králem Karlem I. Irové stanuly na straně anglického krále, protože očekávali ústupky a změnu postoje koruny k Irsku. Vypuklo povstání vedené sirem Phelimem O'Neillem, kde jinde než v Ulsteru. V Irsku byl jen malý odpor ze strany Skotů, kteří svoji aktivitu omezili jen na obranu skotských obyvatel Irsku a jejich majetků. Skvrnou celého povstání byly masakry protestantů v různých městech Ulsteru, které čítaly 4000 obětí. Zvrat přišel roku 1649, kdy byl král Karel I. popraven. Anglie se stala až do roku 1660 republikou. Během této doby byl anglickým protektorem jako nejvyšší velitel Oliver Cromwell. Oliver Cromwell rozhodnut skoncovat s rebelií se se svojí početnou armádou vylodil na pobřeží Irsku a obsadil města Drogheda a Wexford. Po dobytí obou měst došlo v Droghedě k masakru 3500 lidí (vojáků, civilistů a katolických kněží) a ve Wexfordu k masakru 2000 lidí a následnému vypálení města. Důsledkem Cromwellova zákroku proti povstalcům byl i pozemkový zábor. 1/5 pozemků byla zabavena rebelům a následně předána anglickým vojákům. Poměr vlastněné země katolíky se z 60% snížil na 8%. Dále byly zakázány katolické mše a kněží dopadeni při jejich praktikování byli popraveni. Republika v Anglii neměla dlouhého trvání, jelikož zemřel Oliver Cromwell, její silná opora. Byl povolán na žádost hroutící se republiky syn Karla I. Karel II. Stuart, který nastolil zpět monarchii. Příchodem nového krále, který věděl, jak Irové pomohli jeho otcí Karlu I., snažil se o zmírnění Cromwellových reparací. Nemohl změnit pozemkový zábor, ale za jeho vlády došlo k zrušení pronásledování katolické církve. Byl obnoven i irský parlament, kde mohli zasedat katoličtí občané. Došlo k poválečnému rozkvětu obchodu a navýšení populace až na 2 000 000 obyvatel Irsku. Irští katolíci vždy stáli na straně anglického katolického krále. Stejně tak tomu bylo i v případě vlády dvou králů. Jakub II. příznivec katolictví a na straně druhé Vilém III. Oranžský, který byl protestant.

Jakubova armáda spolu s Iry, posílena o šiky Francouzů, stanula proti armádě Viléma III. Oranžského u rozhodující bitvy na řece Boyne, kde byly katolické jednotky poraženy. Katolictví bylo potlačováno a vydáním trestního zákona se omezila práva irských katolíků (nosit zbraně, zakládat školy, dělit pozemky po protestantech, působit v úřadech).

1.4 SEVERNÍ IRSKO V 18. – 19. STOLETÍ

Irsko v průběhu 18. století bylo ovlivněno velkými revolucemi a povstáními proti “starému pořádku” ve světě. V té době ve světě vypukla Americká válka za nezávislost⁷ a Velká francouzská revoluce⁸. I v Irsku měli lidé tendence změnit stávající řád dění. “Roku 1791 vyšel pamphlet nazvaný *Pře na obranu irských katolíků, jejímž autorem byl osmadvacetiletý dublinský advokát protestanského původu Theobald Wolfe Tone (1763-1798). Tvrdil, že Irsko nutně nemusí vstupovat do Brity vedených válek, prosazoval demokratickou reformu a plán politická práva pro katolíky.*”⁹. Názory T. W. Tona¹⁰ vyhovovaly jak irským katolíkům, tak protestanské části Irska. T. W. Tone, též zakládá organizaci Sjednocení Irové¹¹, která měla v úmyslu dosáhnout reform, ústupků ze strany Británie a sjednocení Irů. Již v té době probíhaly boje mezi katolickými Obránci (“Defenders”) a protestanskými Peep od DayBoys (1784-1795). Toho roku 1795 došlo k založení Oranžského řádu¹². Následovaly změny v přístupu Britského království k irským katolíkům. Došlo ke zrušení zákona zakazujícímu irským katolíkům zastávat právnické profese, nosit zbraň a možnost sloužit v armádě na důstojnických postech. Tone se rozhodl posílit svoji věc spojenectvím s Francouzi, kteří se vylodili na břehu Irska jen v malém počtu. S organizací Sjednocení Irové, sympatizovalo již tehdy 280 000 lidí. Obránci, kteří byli převážně tvořeni z rolníků, vyvolávali nepokoje v Ulsteru. Došlo k vyzbrojení revolucionářů v Ulsterské oblasti pod vedením generála Laka. Reakcí na povstání byly represálie ze strany Británie. Došlo k pozatýkání hlavních revolucionářských vůdců ze strany Sjednocených Iru.

⁷ Povstání 13. kolonií proti nadvládě Britského impéria (1775-1783).

⁸ Uchopení moci N. Bonaparta ve Francii svržení monarchie (1789-1799).

⁹ FRANK, J. *Stručná historie států IRSKO*. Praha: Libri 2006. Irsko 18.století, s.72

¹⁰Theobald Wolfe Tone-revoluční postava, zakladatel Irského republikanismu.

¹¹ Organizace stojící za několika povstání v Irsku koncem 18. Století.

¹²Organizace vycházející z kultu vítězství Viléma III. Oranžského na řece Boyne. Definitivní rozdělení pozic mezi katolíky a protestanty.

Francii připlula další vojenská posila povstání v čele s T. W. Tonem, avšak dostala se do střetu s anglickou flotilou. T. W. Tone byl při bitvě zajat a následně odsouzen k trestu smrti 19 listopadu 1798. Následkem bylo rozhodnutí, aby Irsko splynulo s Británií. Katolíci dostali možnost zasedat v Irském parlamentu. Roku 1801 vešel v platnost Zákon o unii.

Příchodem 19. století se Irsko setkávalo s mnoha problémy. Kolem roku 1815 žilo v Irsku něco kolem 5 mil. lidí a jejich počet stále narůstal. Došlo k poklesu cen zemědělských produktů v důsledku hospodářské recese. Dalším problémem byl také sociální neklid na venkově a nárůst bouří proti placení desátků, poklesům cen. V tomto důsledku narůstalo tvoření tajných spolků a nárůst gaelsko-irského nacionalismu. Roku 1841 již žilo v Irsku 8 mil. lidí, z nichž se většina živila zemědělstvím. Irsko bylo chudé a zemědělsky vyčerpané jako před 100 lety. Došlo ke změně filozofie zemědělců i v důsledku obilného zákona, který zaručoval Británii ochranu před ohrožením jejich producentů na trhu. Většina zemědělců začala pěstovat brambory, které byly výživné a dobře se pěstovaly. Byly však napadeny plísní, jež zaplavila celé Irsko. Irové se hromadně stěhovali z venkova do měst a emigrovali před hladomorem od USA, Británie nebo Austrálie. Během hladomoru zemřelo okolo milionu lidí. Důsledkem hladomoru byla reforma zemědělství. Irštinou mluvilo jen něco kolem 2 mil. lidí a angličtina se stala oficiálním jazykem vyučovaným ve školách. Emigranti v USA roku 1858 zakládají Irské republikánské bratrstvo (IRB)¹³. Další změnou byly i Gladstonovy zákony, které byly nápravou křivd páchaných na Irech ze strany Británie. Katolíci a protestanti přestávali platit desátky a docházelo k navrácení půdy a následné odškodňování. Gladstonovy zákony byly pro Iry důkazem toho, že Británie je ochotna přistoupit na změnu. Roku 1870 došlo k založení Svazu za irskou domácí vládu¹⁴, který se stal nejdůležitějším hnutím v Irsku.

---

¹³ Viz následující kapitola 2. Paramilitantní skupiny, Irské republikánské bratrstvo.

¹⁴ IrishHome Rule League – hnutí v Irsku snažící se o samostatnost bez dohledu Británie. Počátky a odkazy čerpala z vlasteneckých myšlenek 17. století. Jedna nejsilnější politická strana v Irsku v 19. století.

1.5 SEVERNÍ IRSKO VE 20. STOLETÍ

20. století začalo pro Irsko a část severního Irska několika významnými úspěchy. V roce 1905 Arthur Griffith zakládá politickou stranu "SinnFéin"¹⁵. Roku 1908 došlo k založení Národní university. Irští katolíci dostávají po dlouhých letech možnost se dostat na vysoké školy a masově této možnosti využívají. Herbert Asquith předložil zákon v britském parlamentu o irské autonomii roku 1912. O rok později, roku 1913, vznikají jako protest proti zákonu o autonomii, který má přijít v platnost, dvě militantní skupiny - irští dobrovolníci a Ulsterští dobrovolníci¹⁶. Rok 1914 byl pro celý svět zlomem, na který nikdo nebyl připraven, ani Anglie společně s Iry. Vypukla 1. světová válka¹⁷. Do jednotek Britské armády vstupují členové jak Irských dobrovolníků tak muži z řad Ulsterských dobrovolných jednotek¹⁸, většina jich přechází spojovat se na západní frontu, kde z počtu 200 000 odvedených Irů jich padlo 60 000. Tato skutečnost se však nelíbila Irům, kteří již měli dost toho, jak jejich bratři umírají za cizí vlast. V této době došlo ke znovu obnovení IRB¹⁹ pod vedením Thomase Clarka. Mnoho členů bylo zapojeno v nově vznikajících protibritských skupinách se snahou povstat proti oslabené Anglii, která byla zaneprázdněna boji na západní frontě. Vystupňovanou reakcí byl 24. duben 1916, kdy došlo k povstání členů IRB v Dublinu. Mělo povstat i 12 000 členů dobrovolníků, ale ti byli odvoláni a do bojů se jich zapojilo jen nemnoho. Celé povstání vešlo do povědomí irské lidu, a též i celého světa pod jménem „Velikonoční povstání“²⁰. Výraznými postavami byly James Connoly a Patrick Pearse, kteří v čele oddílů Irského republikánského bratrství a Irské občanské armády obsadili hlavní poštovní stanici v Dublinu. Nepokoje vypukly i na dalších místech (Galway, Ashbourne, Enniscorthy). Do celého povstání bylo nasazeno okolo 1300 irských „povstalců“ v Dublinu a v ostatních oblastech okolo 2000. Stáli však proti přesile ze strany Britského království. Proti povstání bylo nasazeno

---

¹⁵ Politická strana SinnFéin „mi sami“ – snažící se dosáhnout samostatného Irska nenásilným způsobem. Zahnuje i členy Feiánů.

¹⁶Viz následující kapitola 2.2 Irské militantní a paramilitantní skupiny.

¹⁷Nevětší válečný konflikt zasahující celý svět. Ztráty na straně dohody - 5 525 000 lidí. Ztráty na straně Ústředních mocností 4 386 000 lidí.

¹⁸Viz. Ulsterští dobrovolníci kapitola 2.2.

¹⁹Viz. Následující kapitola 2.2 Irské republikánské bratrstvo.

²⁰ Easter rising 1916 [online] 1995-2008 [cit. 2013-03-15]. Easter rising 1916 . Dostupné z WWW: <<http://www.easter1916.net/>>.

16000 britských vojáků a 1000 ozbrojených policistů. Hned po vypuknutí bojů byla vyhlášena nezávislá Irská republika. Ta se však nepodařila republikánským povstalcům dlouho udržet. Povstání trvalo jen 6 dní. Po skončení bojů proběhlo zatýkání členů povstání, kteří byli postaveni před válečný soud a popraveni. Povstání si vyžádalo 64 mrtvých povstalců při bojích, 16 popravených a 132 mrtvých policistu a vojáků britského impéria. Oběti se nevyhnuly civilnímu obyvatelstvu, kde jich zemřelo 300. Povstání se neseťkalo s velkou podporou ze strany Irského obyvatelstva během bojů, ale mělo spíše demonstrativní prvek. Ukázalo se, že je možno se postavit Británii a bojovat za svobodu. Důsledkem „Velikonočního povstání“ byl vzestup irské politické strany SinnFein, která obsadila při volbách roku 1918 v Britském parlamentu 73 křesel ze 105 irských křesel. O rok později dochází k vyhlášení irského parlamentu (Dáil) vycházejícího z prohlášení o Irské republice z roku 1916. Velikonoční povstání bylo zlomovou událostí v irské historii. Zapříčinilo probuzení mnoha občanů a přinutilo je k aktivnímu přístupu k celé věci. Po založení irského parlamentu se znásobila podpora SinnFéin a IRA ze strany Irů. Nárůstem přízně republikánů o boj za samostatnost, jak politickou či militantní, dochází k dalším nepokojům. Roku 1919 dochází se vznikem Irského parlamentu i k vyhlášení nezávislosti. V lednu téhož roku vypukly další přestřelky v Irských městech. Malé skupinky ozbrojenců se snažily vyvolat válečný konflikt napadáním příslušníků britského impéria a významných britských symbolů, jako jsou prosperující továrny, vojenské konvoje anebo přední vládní představitelé. První z nich byl zastřelen ve Westportu John C. Milling - soudní úředník. Během toho následovaly četné přepady policistů a krádeže zbraní. Boje přerostly v guerillovou válku a to z důvodu nerovnosti sil mezi povstanci a britskou armádou.

Na posilu policejních jednotek v Irsku byla vytvořena jednotka složená z britských vojenských veteránů z I. světové války nazývaná „Black and Tans“²¹. Tato jednotka se svolením vlády tvrdě potírala jakýkoliv útok jednotek IRA a následné represe vůči civilnímu obyvatelstvu, které mělo jakoukoliv spojitost s IRA. Většina členů Black and Tans pracovala jako žoldáci za mzdu. Jejich kruté výsledky a nátlak na obyvatelstvo měl za následek další reakce ze strany IRA. Boje utichly až roku 1921, kdy byla

---

²¹ History learning site [online] 2002-2013[cit. 2013-03-19]. The Black and tans. Dostupné z WWW: <http://www.historylearningsite.co.uk/black_and_tans.htm>.

podepsána smlouva mezi Irskou republikou a Velkou Británií známá pod označením anglo-irská smlouva, která zaručovala Irské republice stažení britských jednotek z jejich území, změnu státního zřízení na britské dominium²² od roku 1922. Severní Irsko se mělo připojit ke svobodnému státu o pár měsíců později. Zvrat přišel, když Irští unionisté vyhlásili o pár dní později příslib soudržnosti s Britskou korunou. Vypuká občanská válka mezi IRA (členy proti anglo-irské smlouvě – vyžadující absolutní samostatnost) a řádnou armádou svobodného Irského státu (skupiny pro anglo-irskou smlouvu). Boje trvaly až do 24. května 1923, kdy došlo ke složení zbraní ze strany IRA (jejich ztráty byly okolo 2000 lidí a 14000 bylo vzato do vazby, za jakékoli podílení se na podpoře IRA). Irský svobodný stát měl dlouhého trvání do roku 1937, jež dochází k absolutnímu rozdělení Irů na Republiku Irsko a Severní Irsko. To je zlomovým bodem pro Severoirské republikány, kteří nepřestávají bojovat za přidělení Severu k jižnímu státu.

1.6 OBDOBÍ „THE TROUBLES“

„The troubles“ je období historie Irské republiky, Severního Irska a Británie mezi koncem 60.letch 20. století a končícím oficiálním složení zbraní a zastavení palby v roce 1998. Během tohoto konfliktu bylo zabito přes 3500 lidí²³ a okolo 45 000 jich bylo zraněno. Počátky tohoto období vycházejí z předchozích konfliktů mezi Iry a Velkou Británií. „The troubles“ jsou vykrystalizováním předchozích sporů. Koncem 60. let 20. století dochází k umožnění studia na vysoké škole většímu množství studentů, a to i katolického vyznání, mezi nimiž se nachází mnoho mužů a žen odkazujících se na své irství, jež požadujících rovnoprávnost a stejná práva, jaké mají protestanti. Následovaly další protesty organizované především komunisticky smýšlejícími studenty. Problémy vyústily v Belfastu, který se stal místem řešení etnických problémů mezi katolíky a protestanty. Od roku 1966 byla UVF v bojové pohotovosti a připravená trestat jakékoliv akce IRA a jejich následovníků. To vyústilo v katolické pogromy po celé oblasti Belfastu. Bylo vyhnáno z domovů během prvních dnů nepokojů 150 katolických rodin a jejich domy následně vypáleny. IRA operující v Belfastu se

---

²²označení samostatných [států](#) členů britského Společenství [národů](#)

²³ University of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-12]. Summary of status of the person killed.

Dostupné z WWW: <http://cain.ulst.ac.uk/sutton/tables/Status_Summary.html>.

řídila rozkazy z Dublinu, které zakazovaly zakročit proti lojalistům, tím zůstali katoličtí občané bez ochrany. Mezi roky 1970-1972 dochází k vrcholení nepokojů a mnoha změnám i v paramilitantních organizacích. Dochází k rozpadu IRA a vznikají odnože se stejným cílem, jako jsou PIRA, OIRA.²⁴ Změnou bylo i město Derry²⁵ rozdělené barikádami, které ho rozdělily na Derry a svobodné Derry. 30. ledna 1972, členové britské armády potlačili demonstraci neozbrojených občanů. Tato událost se zapsala do historie jako „krvavá neděle“ – během níž zemřelo 14 lidí. Krvavé nepokoje a vyrovnávání sil mezi částmi rozdělené IRA a UVF probíhaly krvavě až do let 1990. Byly naplněny bombovými útoky, střelbou, rozséváním strachu a hrůzy s cílem dosáhnout svého. Mezi oběťmi byl i poradce Margaret Thatcher Airey Neave, který byl 30. března 1979 zabit bombou umístěnou v autě²⁶. 12. Října 1984 byl bombou v Brightonu zabit člen britské vlády Anthony Berry a z tohoto útoku Margaret a její manžel Denis Thatcher vyvázli se zraněními. 22. listopadu 1990 Margaret Thatcherová rezignuje na svoji pozici předsedkyně vlády. Po dlouhých nepokojích a debatách mezi skupinami a britskou vládou přichází příměří na základě deklarace sepsané v Downing street²⁷, která zapříčinila přerušení útoku IRA 31. srpna 1994²⁸. Toto příměří však vydrželo jen do roku 1996, kdy IRA rozjíždí svoji kampaň bombových útoků, masivním útokem v centru Londýna. Mírové procesy po dlouhotrvajících únavných sporech přichází s novou smlouvou zvanou „Dohoda velkého pátku“²⁹ nebo též Belfastská dohoda. „*Dle dohody byla ustanovena společná vláda katolíků a protestantů, parlament měl fungovat na základě zákonů znemožňující přehlasování a též na základě*

---

²⁴Kapitola 2 paramilitantní organizace

²⁵ Známe jako Londonderry - velké město v Severním Irsku, kde proběhly kruté nepokoje.

²⁶BBC [online] 2013 [cit. 2013-03-30]. 1979: cars bombs kills Airey Neave. Dostupné z WWW: <http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/march/30/newsid_2783000/2783877.stm>.

²⁷Válka [online] 2010 [cit. 2013-03-26]. Konflikt v severním Irsku v kulturně-historických souvislostech. Dostupné z WWW: <http://www.valka.cz/clanek_13881.html>.

²⁸ Irish chronology [online] [cit. 2013-04-02]. The troubles in Northern Ireland. Dostupné z WWW: <<http://irishconflict.webs.com/militarychronology.htm>>.

²⁹ Mírová smlouva mezi Velkou Británií a Severním Irskem podepsána roku 1998 jak důkaz přerušení bojů.

*etnické příslušnosti, čím se mělo zamezit sporům o rovnoprávnosti hlasování.*³⁰. Dále tato smlouva zaručovala rovnoprávnost práv, jak pro protestanty, tak pro katolíky, zachování jejich tradic bez ohledu na jejich menšinové nebo většinové postavení. S příchodem nové smlouvy se otevřely nové možnosti pro mír. Problémy přetrvávaly neustále, touhu některých republikánů o absolutní sjednocení Irska to nezmírnilo a pohledy obou nepřátelených stran na odpovědnost za tento problém to též nezměnilo. Belfastská dohoda tak byla průlomem na politickém poli rovnoprávnosti obou dvou nepřátelených stran.

Od konce „The troubles“ konflikt v severním Irsku stále pokračuje. Není tak výrazným sporem jako ve vyhrocených letech během „the troubles“, ale stále si jeho nevyřešené spory vyžadují lidské životy. Mezi roky 1999 – 2013³¹ zemřelo přes 100 dalších obětí.

---

³⁰Válka [online] 2010 [cit. 2013-03-26]. Konflikt v severním Irsku v kulturně-historických souvislostech. Dostupné z WWW: <http://www.valka.cz/clanek_13881.html>.

³¹Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-12]. Deaths from 2002 Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/issues/violence/deathsfrom2002draft.htm#2002>>.

2 TERORISMUS NEBO BOJ ZA SVOBODU

Boj za nějakým účelem je pro lidstvo přirozeným jevem. Historie nám dává mnoho příkladů, kdy je třeba bojovat. Lidé bojují z mnoha důvodů – proti upírání práva, jako srovnání nerovnováhy sil, na obranu práv či svobod, z důvodu dosažení většího mocenského vlivu a území. Prakticky se dá bojovat za cokoliv. Irský lid bojuje po celá staletí: s Vikingy, Normany, Skoty, Angličany i mezi sebou, a vždy z nějakého důvodu. Konflikt v Severním Irsku je podobný jiným probíhajícím konfliktům na světě³². Boj Irů je bojem dvou nepřátelených stran. Odpovídají jim již předtím zmiňovaná příslušnost k náboženství a politické zaměření. Populace v severním Irsku činí při sčítání lidu v roce 2011 738 033 katolíků (40,76%) a 648175 protestantů (35,8%)³³. Je též možné dělit populaci dle politického zacílení o státním zřízení na republikány (převážné procento katolíků) a loajální unionisty (převážné procento protestantů). Tyto dvě skupiny mají rozdílné cíle, kterých chtějí svým působením dosáhnout. Cílem republikánů je dosažení samostatnosti Severního Irska a přičlenění k Irské republice. Cílem loajálních republikánů je ochrana protestantské církve a posílení vztahu s Velkou Británií. Protestanti a katolíci se snaží všemi možnými prostředky dosáhnout svých cílů.

---

³²Konflikt Hamás proti Izraeli v palestíně, Al-Qaida a nevěřící (USA a agresori v Afgánistánu), Hizbaláh bojující proti přítomnosti Izraele v Libanonu.

³³Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-10].. Religion in Northern Ireland
Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/ni/religion.htm#1a>>.

2.1 ODRAZ TERORISMU A GUERILLOVÉ VÁLKY V KONFLIKTU SEVERNÍHO IRSKA

Při hledání typologické jasnosti kam zařadit organizace operující v Severním Irsku dospějeme k zajímavým závěrům. Mnoho autorů se při hledání definice rozchází ve svých závěrech. Terorismus je obtížně definovatelný a použitelný pro svoji jednotnost z pohledu přístupu k daným aktérům. Dostávají se zde do rozporu dva pohledy:

1. terorista a terorismus z pohledu vlády, proti níž bojuje (Al-Qaida nebo ETA a IRA)
2. bojovník za svobodu ze strany utlačovaného (Usam Bin Ladin v očích svých příznivců)

Mezi většinovou společností se uchytil spíše pohled první. Proto většina vědců definuje terorismus slovy: „*Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů*”³⁴ Alex J. Bellamy uvádí 4 nejčastější charakteristiky uváděné v definicích:

1. *terorismus je politicky motivované násilí*
2. *je prováděn nestátními účastníky*
3. *nejčastějším terčem jsou nebojující obyvatelé*
4. *dosahují cílů pomocí vytváření strachu uvnitř společnosti*³⁵

Terorismus však nemusí splňovat všechny podmínky, ale jen některé z nich. Následně se dělí terorismus na státní (represivní a subversivní) a nestátní (revoluční a subrevoluční). Organizace, které působily v Severním Irsku (IRB, IRA a později PIRA), se dají klasifikovat jako nestátní, subverzivní, subrevoluční. Hlavním cílem bylo osamostatnění Severního Irsku a připojení ho k Irsku (samostatné republiky založené 29. prosince 1937). Vystává na mysl otázka. Proč IRA a irské organizace jí podobné

---

³⁴Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2010 [cit. 2013-03-10]. Definice pojmu terorismus.

Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

³⁵BELLAMY, A.J. *Just wars*, Malden: Polity 2011. Kapitola 7. what is terrorism and why it is wrong, s. 136.

jsou odznačovány za teroristické a ne za osvobozenécké? Důvod je prostý. V průběhu boje za osvobození Severního Irsku v letech 1919 – 1923 byly praktiky oddílu IRA a jim podobných spíše podobné guerillovému boji. Guerrila³⁶ je způsob partizánského boje, jehož specifiky jsou rychlé útoky a přepady ze zálohy, proti vládním skupinám. Cíl guerrily je obsazení nebo osvobození určitého území³⁷. Napadaly skupiny britských jednotek, britských policistů a cílem byly převážně britské úřady. Pro zvládnutí celé situace byly posílány oddíly RIC (Královská irská policie) o britské jednotky složené z válečných veteránů z první světové války známe pod názvem „Black and Tans“. Tyto jednotky používaly donucujících prostředků zaměřených na civilní obyvatelstvo s úkolem odstrašit je od pomáhání IRA. V letech války za nezávislost (1922-1923) nesla prvky partizánské války, protože síly mezi jednotkami IRA a RIC s Black and Tans byly nevyvážené. Užívala menší ozbrojené skupiny útočící ze zálohy v nepřístupném terénu nebo malé skupiny britských vojáků. Rozprášením IRA v roce 1923 a jejím opětovným nástupem v roce 1969 došlo i ke změně filozofie v čele vedení. Po rozdělení na OIRA (umírněnější snažící se jít politickou cestou) a PIRA (radikální křídlo snažící se dosáhnout svých cílů násilím) se mění i praktiky používané proti všemu britskému a též i irsko-probritskému. Došlo k rozšíření strachu z IRA i mezi civilní obyvatelstvo. Nejúčinnějšími a hlavními nástroji se pro IRA (PIRA) staly tři hlavní:

- bomby v autech (zapojené v autě za účelem eliminovat konkrétní osobu ve voze jedoucích anebo bomba v autě umístěná v místě útoku s úkolem zlikvidovat lidi na místě)
- IEZ (improvizované explozivní zařízení) – domácí výrobky skládající se z explozivní látky, detonátoru a obalu (nádoba, vozidlo, poštovní balík)
- cílené vraždy: promyšlené cílené vraždy známých a výrazných osob za účelem eliminace nepřítele na vrchních postech nebo jako demonstrativní ukázka síly

Ira praktikovala své útoky cíleně a nekompromisně. Aktivní šíření strachu probíhalo od 70. let a některé odnože IRA, které se neshodly s odzbrojením, je praktikují v menší míře do dnes.

---

³⁶Guerrila – ze španělského slova „malá válka“ označující lokální konflikt nekonvenčního typu.

³⁷WALZER, M. *Just and unjust wars*, Fourth edition. New York: Basic Books 2006. Kapitola 11. Resistance to military occupation, s. 176.

Velkým bombovým útokem byla akce 21. července 1972 později nazvaná „krvavý pátek“. Útok probíhal v různých částích Belfastu v časovém rozmezí od 14:10 do 15:15. Útok byl rychlý a v jeho průběhu explodovalo 19 z 23 předem umístěných náloží. Útok nebyl zaměřený proti britským institucím, jeho síla měla demonstrovat možnosti a sílu neviditelných jednotek IRA. Exploze se nevyhnuly civilnímu obyvatelstvu. Během celé hrůzné akce zahynulo 7 civilistů (William Crothers – 15 let, John Gibson – 45 let), William Irvine – 18 let, Thomas Killops – 39 let, Margaret O'Hare – 34 let, Brigid Murray – 65 let, Stephen Parker – 14 let) a 2 příslušníci britské armády (Philip Price - 27let a Stephen Cooper - 19let)³⁸. Útok se dotknul všech obyvatel, bez rozdílu náboženství. Mezi oběťmi byli katoličtí i protestanští civilisté. Zraněno bylo 53 mužů a 77 žen. Následovalo nespočetné množství útoků během období nazývaného “The Troubles”. Teroristické smýšlení nebylo však jen na straně republikánů, ale i unionisté pořádali své útoky proti členům jednotek IRA a katolickým cílům. Jejich praktiky byly stejné jako praktiky jejich protivníků. V květnu 1966 vydaly UVF prohlášení o vyhlášení otevřeného boje proti jednotkám IRA a všem jejich pomocníkům. Zacházet s nimi bez milosti a lítosti, jak si zaslouží. Jejich nelítostné tažení pronásledovat radikální republikány začalo v roce 1966 a skončilo odzbrojením v roce 2007. Cílem se jim stali civilisté, které IRA masově podporovala a též i aktivní členové, místa, kde se IRA scházela. Jednou s takových akcí byl bombový útok na McGurkův bar v Belfastu. Místo bylo často navštěvované irskými katolíky a irskými nacionalisty. Bylo zabito 15 lidí a 17 zraněných. Dalším velkým útokem, vedeným proti civilistům, byl bombový útok v Dublinu a Monaghanu³⁹ 17. května 1974, při něm zemřelo 33 občanů a okolo 258 jich bylo zraněno. Následné útoky proti irskému katolickému obyvatelstvu na sebe nenechaly dlouho čekat. Především se jednalo o střelbu na lidské cíle, bombové atentáty na katolické školy a university, exploze bomb v autech, útoky na bary a ulice a místa, kde se pohybuje velké množství lidí.

---

³⁸ Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-12]. Bloody Sunday - List of those killed in the Dublin and Monaghan Bombs, 17 May 1974. Dostupné z WWW: <http://cain.ulst.ac.uk/events/bfriday/dead.htm>.

³⁹ Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-10]. List of those killed in the Dublin and Monaghan Bombs, 17 May 1974. Dostupné z WWW: <http://cain.ulst.ac.uk/events/dublin/dead.htm>.

2.2 IRSKÉ PARAMILITANTNÍ SKUPIN V SEVERNÍM IRSKU

Po dlouhých nepokojích v Ulsteru, kdy docházelo ze strany Irské šlechty k vojenským výbojům proti přistěhovalcům, kteří v rámci kolonizace přišli ze Skotska a Anglie, došlo koncem 19. století a začátkem století 20. ke sjednocení. Došlo k tomu, že se odboj v severním Irsku začal organizovat do politických a militantních skupin. Jednalo se o boje za nezávislost a zbavení se přistěhovalců a nadvlády Anglie. Můžeme jasně vidět základní rozdělení na dvě frakce. Jednou z nich pro unionistická (část Irů, kterým vyhovuje život v unii s Velkou Británií) do které patří: **Ulsterští dobrovolníci** (“Ulster Volunteers”)⁴⁰ skupina unionistické domobrany irské samosprávy zformované roku 1912. Jednalo se o protestanskou armádu. O rok později na vzdor britské vládě byla zřízena skupina s názvem Ulsterská dobrovolnická jednotka (“Ulster volunteersforce”), která byla roku 1914 vyzbrojena 25 000 puškami. V jejich řady začátkem fungování organizace vstoupilo 100 000 mužů. Vše nabralo zvrát vypuknutím velké války. Většina členů Ulsterských dobrovolnických jednotek odešla bojovat na západní frontu do 36. divize Britské armády, která též byla označena jako ulsterská divize. K novému zformování UVF došlo v roce 1966, kdy vyhlásila otevřený boj se skupinou IRA. Radikální boj proti všem kdo ji pomáhají za použití stejných metod, jako používala IRA. Ze stejného hlediska byly vybírány i jejich cíle. UVF se zaměřila na členy IRA a místa kde se scházejí, též se útoky nevyhnuly civilnímu obyvatelstvu, které bylo označeno za pomocníky jednotek IRA. Mezi cíle patřily i katolické objekty a firmy patřící katolíkům. UVF vyhlásilo oficiální odzbrojení v roce 2007, avšak některé malé skupinky vykonávají teroristickou činnost do dnes. Další jednotkou bránící práva Ulsteru a narušující vztahy mezi katolíky a protestanty je paramilitantní skupina označená jako **Ulsterské komando „Červená ruka“** (Red hand of Ulster commando – RHC). Komanda byla úzce napojena na UVF a tvořily ochranný loajalistický deštník proti IRA a paramilitantním republikánským organizacím. RHC byly založeny roku 1972 v Shankillroad v západním Belfastu. V roce 1972 přecházejí jako samostatná

---

⁴⁰ University of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations – Ulster volunteers. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/uorgan.htm>>.

jednotka pod UVF, od kterých jsou její příslušníci školeni a vyzbrojováni. O rok později v roce 1972 přechází se svojí činností do ilegality. Komanda byla funkční do roku 1994, kdy dochází k oficiálnímu přerušení palby. Mezi další ulsterské organizace patří též **Ulsterský obranný svaz** (Ulster defence association - UDA) a **Ulsterští bojovníci za svobodu** (Ulster freedomfighters UDA). Paramilitantní skupina sloužící jako ochranná složka pro všechny protestanty v Ulsteru a jeho zachování pod Britskou korunou. Postavila svoje akce proti katolickým cílům jako odezvu na IRA akce, které probíhaly v Ulsterské oblasti. UDA byla založena v 70. letech 20. století. O pár let později bylo však rozhodnuto po častém zatýkání jejich členů založit jinou organizaci zvanou Ulsterští bojovníci za svobodu, kteří převzali na svá bedra veškeré teroristické akce. Proto UDA zůstala legální organizací až do roku 1992, kdy byla prohlášena za nelegální. Činnost těchto dvou organizací byla mezi roky 197 až do oficiálního odzbrojení v roce 2007, po nichž docházelo k napadání převážně malých skupinek katolíků nebo přepadání snadných cílů. Od roku 2007 existují ještě malé skupinky členů těchto organizací, kteří stále vykonávají na území Belfastu svoji činnost. V pozdějších letech, kdy dochází v Ulsteru mezi loajalisty k odzbrojování a přecházení na mírovou cestu dosažení svých cílů, vznikají i další, však malé skupinky svým počtem členů i rozsahem páchaných trestních činností. Jedná se o **Orange volunteers**⁴¹ a **Red hand defencers**⁴² založené roku 1998 po Velkopáteční dohodě (Good Friday Agreement or Belfast Agreement). Tyto dvě organizace jako jejich předchůdci jsou zodpovědní za bombové útoky páchané střelnou zbraní na území Belfastu a Ulsteru mezi roky 1998 – 2009 (RHD svoji aktivní činnost končí o 3 roky dříve – 2006). A na straně druhé frakce republikánská (její snahou bylo odpojit se od unie a sjednotit Severní Irsko s Irskou republikou) do jejichž řad patřily: **Irské republikánské bratrstvo (IRB)** – též známé pod názvem “Féniáni”. Organizace založená ve Spojených státech irskými emigranty roku 1858. V Irsku se tato organizace zaměřila na osamostatnění Irska od anglické správy. V 60. letech 19. století se skupina zaměřila na ozbrojené útoky proti anglické nadvládě. Po velkých rozepřích v řadách IRB, kdy jedna část chtěla jít cestou teroru a druhá cestou politické snahy

---

⁴¹ University of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations – Orange volunteers. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/oorgan.htm>>.

⁴² University of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations – Red hand defenders. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/rorgan.htm>>.

o osamostatnění Irska, vedli k rozpadu celé organizace. Ozbrojenou silou, tedy skupinami nezaměřujícími se na politické spektrum věci ale na přímé viditelné ozbrojené akce, byly: **Irští dobrovolníci (Irish: Óglaigh na hÉireann)** – militantní organizace složená z členů Irských nacionalistů (převážně katolíci) založena roku 1913. Byla to opoziční militantní skupina proti protestanským Ulsterským dobrovolníkům, která stála proti, právě z důvodu obrany zákona o Irské autonomii. Příslušností k této organizaci se přihlásilo mnoho členů skupin Gaelské ligy, SinnFéin a Irského republikánského bratrství (IRB). I irští dobrovolníci příchodem světové války byli oslabeni. 90% jejich členů se přidalo na pomoc Britskému impériu v řadách 10. a 16. (irské) divize britské armády. Ti, kteří zbyli v Irsku, dali spolu s dalšími členy IRB a Fénianů dohromady: **Irská republikánská armáda (IRA)**⁴³ – její založení je datováno 25. listopadu 1913. Jednalo se o militantní organizaci bojující proti anglické nadvládě. Jejich počátky praktikovaného guerillové boje jsou vysledovatelné až do řad Irských dobrovolníků. Velkým úspěchem IRA bylo i „Velikonoční povstání“ roku 1916. Které sice skončilo porážkou rebelů a následnými popravami, ale mělo, jak říkali členové IRA, demonstrativní a buditelský rozměr. Po jejím potlačení přechází IRA ilegality a do nového povědomí se vrací až příchodem roku 1969, kdy v IRA dochází k rozdělení na OIRA (Oficiální Irská republikánská armáda, která se vydala cestou politického prosazení svých zájmů) a PIRA (prozatímní Irská republikánská armáda, praktikující teroristické metody). Spáchala nespočet útoků na britské symboly mezi lety 1970 – 1994. Po aktivním ukončení bojů za osvobození dochází ke vzniku dalších dvou organizací užívajících zkratku IRA a to:

1. Pokračující Irská republikánská armáda (ContinuityIrishrepublicanarmy – CIRA).

Zformována po rozpadu PIRA roku 1997 a pokračující v její činnosti až do současnosti. Užívá stejných praktik a snaží se dosáhnout stejných cílů jako

---

⁴³ Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations - IRA . Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/iorgan.htm>>.

předchozí IRA organizace. Nedosahovala však rozsahem svých akcí na organizaci následující

2. Další z IRA organizací je RIRA (Real IrishRepublicanarmy) – Opravdová IRA založena po rozdělení PIRA v roce 1997. Svoji aktivitu projevuje dodnes. I přes zásah MI5, která v roce 2008 zatkla okolo 80 jejich členů zodpovědných za jejich bombové útoky, nedošlo k úplnému ochromení.

Mezi další organizace, které se účastnily boje za Samostatné severní Irsko, patřila INLA (Irská národní osvobozenecská armáda – Irish National Liberation Army)⁴⁴, dříve známá pod jménem – Lidová osvobozenecská armáda (Peopleliberationarmy). Jejím cílem bylo jako cílem všech odnoží IRA odtržení Severního Irska od Británie a vytvoření vlastního socialistického státu. Po celou dobu jejího fungování můžeme spatřit učení Marxismu a Leninismu. Od začátku svého působení v roce 1974 byla označena Britskou vládou a vládou Irské republiky za teroristickou. Jejich stanovisko vycházelo z praktik, které jako veškeré paramilitantní organizace používaly. Během svého působení mezi roky 1970 – 2001 zemřelo při jejich útocích 113 občanů a INLA přišla při svých akcích o 33 členů. Mezi jejich oběti patří i útok na člena loajalistů Williama StephenaWrighta. Byl vůdčí osobou v UVF a přímo zodpovědný za útoky na civilní obyvatele Ulsteru, kteří byli katolického vyznání.

---

⁴⁴ Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations - INLA . Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/iorgan.htm>>.

3 NÁBOŽENSKÁ DIMENZE KONFLIKTU V SEVERNÍM IRSKU

Konflikt v Severním Irsku je velmi dlouhým a rozsáhlým konfliktem zasahujícím Irsko po celá staletí. Náboženský charakter tohoto problému netvoří rozpor mezi katolíky a protestanty ve smyslu vykladu Písma svatého nebo v rozličnosti vykonávané náboženské praxe, ale historicky podložené diskriminaci mezi oběťmi náboženských skupin. Je faktem, že katolictví a protestanství jsou náboženské skupiny jedné církve. Nemůžeme tedy mluvit o tomto konfliktu, jako o náboženském konfliktu, jaký je možné pozorovat například mezi radikální skupinou Hamás a v jejích vojenských a civilních cílů v Izraeli⁴⁵. Náboženským sporem je možno chápat takový spor, který „*Může zahrnovat, když jeden stát s určitým náboženstvím stojí proti jinému státu s odlišným náboženstvím, nebo jinou sektu ve stejném náboženství, nebo nábožensky motivovaná skupina se snaží šířit své náboženství násilím, nebo potlačit jinou skupinu z důvodu jiného náboženského přesvědčení či praxe.*“⁴⁶ Jak je vidět dle této definice dnešní konflikt v Severním Irsku není náboženským konfliktem. Leč z náboženského konfliktu vzešel, byl jím v 16. století, kdy byl protestantismus v Irsku zaváděn zákony. Tento spor má spíše etnický rozměr s náboženským podtextem, ke kterému přispěl i člen IRA Michael Collins, který dovedl získat pro podporu širší veřejnost. Vlivem bylo též rozlišení dvou zneprátených skupin dle přízně majoritní skupiny jejich členů k náboženství a jejich lojalitě ke státnímu zřízení. V dnešní době žije v Severním Irsku 40,76% obyvatel hlásících se ke katolictví a 35,8% obyvatel hlásících se k protestantství.⁴⁷

---

⁴⁵ SOULEIMANOV, E. *Terorismus pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 2010. Kapitola současný terorismus, s. 65.

⁴⁶ Wikipedia [online] 2013 [cit. 2013-04-01]. Religious war. Dostupné z WWW:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Religious_war>.

⁴⁷ Kapitola 2. Se zabývá paramilitantními organizacemi rozdělených dle příslušnosti k náboženství/politickému vlivu.

3.1 HISTORICKÝ ROZPOR MEZI KATOLÍKY A PROTESTANTY

Křesťanství od svého příchodu do Irska se setkávalo s překážkami. První misie biskupa Palladia skončila neúspěchem. Další misie byla pod vedením sv. Patrika, která byla vedena po celém Irsku. Dle legendy sv. Patrik Irům vysvětloval smysl Svaté trojice na zeleném trojlístku. Na přelomu 5. a 6. století dochází k zakládání významných klášterů v Clonardu⁴⁸ a v Clonmacnoise. Dochází též ke vzniku smíšených a ženských klášterů v Kildare a Killeavy⁴⁹. Avšak pravidla pro mnichy nebyly tak přesně stanovené a některé řády nepřijaly celibát a oddávaly se pozemským radovánkám. V 11.-12. století proběhla reforma irské církve. Mělo dojít ke zmenšení vlivu laických patronů, nastolení celibátu pro všechny řády a více se zaměřit na působení na běžný lid kázáním. Také byl spatřen problém v dědičných titulech mezi církví a politickým vlivem ze strany králů. Vzniká též samostatné irské arcibiskupství v Armagnu. Protestantismus přichází do Irska s Edwardem VI., prvním anglickým králem vyrůstajícím jako protestant⁵⁰. Irsko bylo do vlády královny Alžběty I. převážně katolické a protestantismus si k lidem hledal cestu. Alžběta I. se snažila zavést v Irsku protestantismus zákony z roku 1560. Násilné prosazení se však neujalo z několika důvodů. Irové viděli protestantismus ne jako náboženský prvek, ale spíše jako aparát nadvlády a možnost manipulace ze strany Velké Británie. Proto se mnoho Irů odvrátilo od protestantismu, mezi nimi byli i staroangličané chápající projevování přízně britskému trůnu touto formou neadekvátní. Britská koruna se snažila katolické kněží postihovat různými znevýhodněními za praktikování katolictví, za neúčast na mších, protože nebylo možné katolictví v Irsku zakázat. Vyvolalo by to velkou vlnu odporu. Proto docházelo k omezení v oblasti politické a knihy s katolickou tematikou nesměly vycházet v Irsku a v Anglii v 16.-17. století. Reakcí Říma na tyto praktiky a rozmach protestanství byla

---

⁴⁸ Saint and Stones [online] [cit. 2013-03-20]. Clonard monastic site. Dostupné z WWW:

<<http://www.saintsandstones.net/saints-clonard-journey.htm>>.

⁴⁹ Discover northern Ireland [online] 2013 [cit. 2013-03-27]. Killeavy (Killeavy) Old Churches. Dostupné z WWW: <<http://www.discovernorthernireland.com/Killeavy-Killeavy-Old-Churches-Newry-P2844>>.

⁵⁰ BBC [online] 2013 [cit. 2013-03-29]. Edward VI. Dostupné z WWW:

<http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/edward_vi_king.shtml>.

protireformace. V Irsku to mělo za důsledek založení Jezuitské koleje a snahu o vymýcení nešvarů v katolické církvi, které stále přetrvávali (rozvody, zavedení celibátu atd.). Irští katolíci však proti protestantismu bojovali po svém a děti posílali do zahraničních katolických seminářů, které vznikaly po světě na základě Tridentského koncilu⁵¹. Bitvou na řece Boyne dostává rozpor mezi katolíky a protestanty nový rozměr. Bitvu vyhrál král Vilém III. Oranžský, protestanský král, po kterém přišlo pro katolíky v Irsku plno omezení. Během 17. – 18. století katoličtí Irové nesměli nosit zbraň a kupovat půdu. To mělo omezit zámožné majitele půdy v Irsku. Také ze strany Británie došlo k omezení dovozu a vývozu produktů. Byl zakázán export irské kvalitní vlny do světa a možnost exportu byla povolena jen do Anglie. Dalším rozporem mezi katolíky a protestanty byl zákon o Unii⁵², který zrušil irskou parlamentní tradici a převedl irské poslance do britského parlamentu. V Britském parlamentu bylo opomenuto na katolíky králem Jiří III., protože se cítil zavázán protestantům. Se zákonem o Unii přichází velké rozdíly mezi katolíky a protestanty. Vznikají nové spolky stojící proti sobě (Obránci⁵³, Oranžisté⁵⁴), které se vymezují náboženstvím jako důkaz loajality k určité skupině. Dalším klínem mezi katolíky a protestanty byl vznik sociace za domácí vládu – „Home rule association“, která usilovala o vytvoření vlastní autonomní vlády bez vlivu Velké Británie. Zákon byl odmítnut parlamentem v roce 1886 i v roce 1893, kdy ho zamítla sněmovna Lordů. Tento návrh prošel v křehké době začátku první světové války 18. září 1914. V této době, však už republikáni, zastoupení katolíky, chtěli absolutní autonomii pro celé Irsko.

---

⁵¹ Koncil roku 1545 svolaný papežem Pavlem III. Cílem bylo připravit reformu katolické církve a reagovat na vznik protestantské církve .

⁵² Legislation government UK [online] [cit. 2013-04-01]. Union with Ireland. Dostupné z WWW: <<http://www.legislation.gov.uk/apgb/Geo3/39-40/67>>.

⁵³ The defenders – převážně římskí katolíci z Ulsterské oblasti.

⁵⁴ Orangemen – potestanská organizace založená v Severním Irsku.

3.2 POSELSTVÍ MÍRU PAPEŽE JANA PAVLA II.

Severní Irsko díky masmédiím bylo známo po celém světě. Tato problematika byla často diskutovaná i ve Vatikánu. Jan Pavel II. na základě zpráv ze Severního Irsku vyrazil na apoštolskou cestu do Irsku, kterou vykonal mezi 29. 9.1979 – 1. 10. 1979.⁵⁵ Během své cesty se též zaměřil i na rozpor mezi katolíky a protestanty a páchanému násilí, ke kterému se vyjádřil při kázání 29. 9. 1979 v Droghedě. Toto kázání mělo jasné poselství volání po míru a snahu najít řešení dlouhého a krvavého konfliktu.⁵⁶ Jan Pavel II. zaměřil celé kázání na vyzdvižení všech sjednocujících symbolů pro Irské věřící. Celé kázání bylo zahájeno jasným pozdravem „drazí bratři a sestry v Kristu“. Konkrétním vyjádřením provolání ke všem věřícím, jak katolíkům, tak protestantům. Dále se zaměřil na hlavní ikony irského křesťanství, jako byl svatý Patrik⁵⁷ a též svatý Oliver Plunkett⁵⁸ a na jejich přínos pro samotné křesťanství v celém Irsku. Též se vyjadřuje ke světovému označení konfliktu za náboženskou válku, za boj katolíku proti protestantům. Vždyť katolíci a protestanti jsou dětmi jedné církve a dle vzoru kázání Ježíše Krista, kázání lásky, by křesťan neměl jednat jinak. Dále prohlásil: „*Co křesťanství zakazuje hledat řešení těchto situací, způsobem násilí, vraždění nevinných lidí za použití metod terorismu. Nechte mě říci víc: křesťanství chápe a uznává ušlechtilý a spravedlivý boj za svobodu, ale křesťanství je rozhodně proti podněcování nenávisti a podpoře nebo provokování násilí kvůli násilí. Příkaz „nezabíješ“ musí být závazný pro svědomí lidstva, pokud hrozná tragédie a osud CAIN nebude opakován.*“⁵⁹ Papež se odkazuje na nejstarší morální pravidla daná Mojžíši od Boha. Jsou to daná pravidla pro všechny křesťany, a tudíž je třeba je dodržovat. Nabádá irské věřící odvrátit se od cesty násilí a vrátit se k cestě míru a lásky. Reaguje tím na krvavý rok 1979, kdy v Severním Irsku zemřelo 121 lidí.⁶⁰ Dle Jana Pavla II. je

⁵⁵ Vatican.com [online] [cit. 2013-03-28]. HOLY MASS IN DROGHEDA. Dostupné z WWW: <http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790929_irlanda-dublino-drogheda_en.html>.

⁵⁶ BBC News [online] 2013 [cit. 2013-03-18]. 1979: pope calls for peace in Ireland. Dostupné z WWW: <http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/september/29/newsid_3926000/3926755.stm>.

⁵⁷ Žil kolem 5. století, říká se mu věrozvěst Irsku. Má velký vliv v pokřesťanštění Irsku.

⁵⁸ V roce 1669 se stal arcibiskupem v Armaghu. Na základě protikatolického Test act byl za praktikování katolictví pronásledován a odsouzen v Anglii za velezradu. Kde byl popraven roku 1681.

⁵⁹ Vatican.com [online] [cit. 2013-03-28]. HOLY MASS IN DROGHEDA. Dostupné z WWW: <http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790929_irlanda-dublino-drogheda_en.html>.

⁶⁰ Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-17]. An index of deaths from the conflict in Ireland Year of death. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/sutton/tables/Year.html>>.

třeba hledat cestu k míru. Mír je založený na mnoha postojích a skutečnostech postavených na morálních zásadách vyplývajících z evangelia. Morální zásady zaštitují lidská práva jako ochranu důstojnosti, které nemohou být zrušeny nikým z důvodů potřeb světské moci, protože Boží zákony stojí nad potřebami světské svrchovanosti. Mír ve své křehkosti se nedá nastolit násilím anebo vynutit. Neboť jak řekl Ježíš: „*Vrať svůj meč na místo. Neboť všichni, kdo se chápou meče, mečem zajdou.*“⁶¹ Mír tak musí být nastolen na základě porozumění a beze zbraní. Svatému otci ležel na srdci i rozpor mezi katolíky a protestanty, kteří jsou všichni bratry v křesťanské církvi. Dlouhodobý svár mezi zneprátelenými stranami ubírá sílu a naději těm, kteří jsou do konfliktu zapojeni. Víra, jak říká Jan Pavel II., posiluje i po dlouhých letech násilí, sváry a spory. Nabádá pachatel násilí, které páchají obě strany: „*Nevěřím v násilí, nepodporuji ho. Není to křesťanský způsob jednání. Není to způsob jednání katolické církve. Věřte v mír, odpuštění a lásku, protože jsou od Krista.*“⁶² Protože křesťané, kteří páchají takové zločiny, nemohou být správnými věřícími, pokud chtějí setrvat na cestě bezprávi dlážděnou utrpením a strachem. Je pravdou, že zločiny nejsou páchány ve jménu víry, což Svätý otec držel v paměti. Jsou páchány členy křesťanských skupin. Proto apeloval na účastníky hlásící se ke křesťanství o návratu na správnou cestu. „*Ted' chci mluvit ke všem mužům a ženám, kteří jsou v násilí. Apeluji na vás, jazyce vášnivé prosby. Na kolenu vás prosím, abyste odvrátili od cesty násilí a vrátili se na cestu míru. Můžete tvrdit, že usilujete o spravedlnost. I já věřím ve spravedlnost a hledání spravedlnosti. Ale násilí jen oddaluje den spravedlnosti. Násilí ničí práci spravedlnosti. Další násilí v Irsku pouze snižuje ke zničení zemi, kterou tvrdíte, že milujete a hodnoty, které tvrdíte, že milujete. Ve jménu Boha vás prosím: nevráťte se ke Kristu, který zemřel, aby lidé mohli žít v odpuštění a míru.*“⁶³ V kázání se Svätý otec obrací i k mladým lidem zapojených do násilí, k rodičům dětí, vedoucím organizací a politických stran a nabádá je k návratu na správnou cestu ve jménu Ježíše Krista, tedy odvrátit se od hrozby násilí, které může zničit Irské tradice, budoucnost Irských dětí a bezpečnost sousedských čtvrtí. Jedinou cestou nápravy je odpuštění a Boží láska,

---

⁶¹ Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. Mt 26,52.

⁶² Vatican.com [online] [cit. 2013-03-28]. HOLY MASS IN DROGHEDA. Dostupné z WWW: <http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790929_irlanda-dublino-drogheda_en.html>.

⁶³ Vatican.com [online] [cit. 2013-03-28]. HOLY MASS IN DROGHEDA. Dostupné z WWW: <http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790929_irlanda-dublino-drogheda_en.html>.

kteřou učil své učedníky Ježíš Kristus, a navrácení se k míru. Protože nejde věci trvale řešit násilím, *Je možno postavit dobro jedinců a lidí na nenávisti, na válce? Je správné, aby se zasadila mladá generace do jámy bratrovraždy? Není snad nutné hledat řešení našich problémů jinými způsoby?*⁶⁴ Po 400 letech nesvárů mezi katolíky a protestanty, republikány a unionisty má smysl hledat cestu jinak než cestou násilí.

---

⁶⁴ Vatican.com [online] [cit. 2013-03-28]. HOLY MASS IN DROGHEDA. Dostupné z WWW: <
http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790929_irlanda-dublino-drogheda_en.html>.

4 ETICKÁ DIMENZE KONFLIKTU V SEVERNÍM IRSKU

Při pátrání po původu konfliktu v Severním Irsku jsme prošli hlubokou minulostí. Již od Killkenských zákonů, kdy mělo dojít ke konci pojišťování Angličanů, můžeme až do dnes spatřit v pestré historii konfliktu prvky etických otázek a problémů. Během skoro 600 let trvajících sporů mezi Iry a Angličany můžeme sami vidět prvky národnostního omezování, potlačování lidských práv a potlačování svobody. V době mezi 14. stoletím až k podepsání Všeobecné deklarace lidských práv v roce 1948⁶⁵ je třeba chápat určité tyto události v širším historickém kontextu. Jenže události, mezi které patří omezování obyvatel na jejich lidských právech, násilné vnucení víry, trvalé udržování lidí ve strachu a používání násilí k dosažení určitého záměru, nepatří mezi etické praktiky. K čemuž se vyjádřil i II. Vatikánský koncil: „*Je samozřejmé, že si nejsou všichni lidé rovni z hlediska rozdílů v tělesné zdatnosti a v rozumových nebo mravních schopnostech. Přesto však je třeba překonat a odstranit jakýkoli druh sociální nebo kulturní diskriminace v základních právech člověka z důvodů pohlaví, rasy, barvy, společenského postavení, jazyka nebo náboženství, poněvadž odporuje Božímu záměru.*”⁶⁶ Nejde opomenout též fakt, že celá naše evropská společnost je založena na křesťanských základech. Desatero Božích přikázání⁶⁷ je společností jasné pravidlo, jak se mají lidé k sobě navzájem chovat. Je na nich založena i etika, která jako filosofická věda pohlíží na konání člověka užívaje hledisek dobra a zla. Konflikt v Severním Irsku se tak stává paradoxním právě pro to, že proti sobě stojí dvě strany. Katolíci na straně jedné, která touží po samostatné Irsku zahrnující i Ulster, a na straně druhé protestanti trávající na připojení Severního Irska k Velké Británii.

---

⁶⁵ Tímto obdobím se podroben zabývá kapitola historie konfliktu v Severním Irsku.

⁶⁶ Vatican.com [online] [cit. 2013-04-01]. GAUDIUM ET SPES. Dostupné z WWW: <
http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_cs.html>.

⁶⁷ Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. Kapitola Exodus. s. 89 – 90.

V evropské společnosti se chápe etickým chováním, vhodné chování pro společnost, která je založena na morálních zásadách. Rozeznávání dobrého a zlého a jednání podle toho.

4.1 MORÁLNÍ DOBRO A MORÁLNÍ ZLO ČLOVĚKA

Již od útlého věku se děti na celém světě učí co je dobré a co zlé. Co je mravní a co nevhodné pro společnost. Je třeba již od mala rozlišovat věci morálně dobré a ty morálně zlé. Etika ve společnosti je založena na morálním⁶⁸ jednání člověka, kterému se učí děti od rodičů díky napodobování. Také tyto morální zásady převzala naše společnost z křesťanského základu, na kterém je postavena. Dobro pozná jedinec z toho, co mu prospívá, co je mu libé a těší ho. Zlé však na druhou stranu pozná podle toho, co je nemorální, špatné neprospěšné, škodí jedinci a celé společnosti. Tyto aspekty utvářejí člověka v jeho chování. Díky morálnímu chování dovedeme rozlišovat, co je dobré a co zlé. Morální jednání je:⁶⁹

- morálně dobré – je jednání motivované vnitřním motivem povinnosti, který vychází z našeho vnitřního úsudku o správnosti dané věci
- morálně špatné – je jednání motivované vnitřním úsudkem v rozporu s povinností.

Při pohledu na konflikt v oblasti Ulster, při posouzení činnosti a praktik organizací bojujících za práva katolíků a protestantů dospějeme k závěrům, že páchání činů, jako jsou cílené vraždy, trvalé stíhání lidí strachem a nejistotou, omezování jejich práv, jsou z pohledu morálky činy neslučující se s dobrým morálním jednáním.

---

⁶⁸ Z lat. *Moralitas* – správné jednání ve společnosti.

⁶⁹ ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Zvon 1994. Kapitola 3.2.6 Dobro a zlo, s. 69.

4.2 KŘEŠŤANSKÁ PRAVIDLA JAKO MORÁLNÍ ZÁKLAD LIDSTVA

Bible dává křesťanům návod, jak se k sobě chovat a jakou cestou jít životem. Hlavními body je Desatero, dáno Mojžíši no hoře Sinaj. V knize Exodus najdeme přesně stanovená pravidla pro všechny lidi. Dalším měřítkem, jak se chovat, je příklad života Ježíše Krista a jeho kázání k apoštolům. Jeho cestou byl symbol lásky a míru. „*To je mé přikázání, abyste se navzájem milovali, jako já miluji Vás.*“⁷⁰ Proto je láska k bližnímu hlavním rozměrem křesťanského světa. Konflikt v Severním Irsku se dostává do konfliktu jak s křesťanskou láskou, kterou kázal Ježíš Kristus, tak i s výše zmiňovaným desaterem Božích přikázání. Tím se lidé dostávají do rozporu jak s přikázáními danými přímo od Boha, tak i s morálními zásadami lidské společnosti. Desatero hovoří k věřícím v Severním Irsku jasně:

- „*Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ale sedmý den je sobota patřící Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci ty ani tvůj syn ani tvá dcera, tvůj otrok ani tvá otrokyně, tvé zvíře ani tvůj přichozí, který je ve tvých branách, protože šest dní Hospodin dělal nebesa a zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmý den odpočinul. Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil ho.*“⁷¹
- „*Nebudeš vraždit!*“⁷²
- „*Nebudeš krást!*“⁷³
- „*Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.*“⁷⁴ a „*Nebudeš vydávat proti svému bližnímu, falešná svědectví!*“⁷⁵

---

⁷⁰ Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. J 15,12.

⁷¹ Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. Ex 20,9-12.

⁷² Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. Ex 20,13.

⁷³ Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. Ex 20,15.

⁷⁴ Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. Ex 20,17.

⁷⁵ Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2008. Ex 20,16.

Metody a techniky používané jednotkami IRA a UVF jsou v přímém rozporu jak s tímto Božím nařízením, tak s kázáním o lásce k bližnímu svému. Při kázání v Droghedě Jan Pavel II. vyjádřil všem křesťanům v Irsku jasný směr, kterým mají vykročit. „Nevěřím v násilí, nepodporuji ho. Není to křesťanský způsob jednání. Není to způsob jednání katolické církve. Věřte v mír, odpuštění a lásku, protože jsou od Krista.“⁷⁶

4.3 SPRAVEDLIVÁ VÁLKA V KONTEXTU KONFLIKTU

O konfliktu, který probíhá v Severním Irsku, se nedá v pravém slova smyslu hovořit jako o válce. Jako je obtížné najít jednu vystihující definice terorismu, tak je obtížné najít jednu vystihující definici pro válku. Z náhledu na celou problematiku je možné užít definici sociologickou⁷⁷, politicko-fyziologickou⁷⁸, kvantitativní⁷⁹ a mezinárodně právní. Konflikt v Severním Irsku lze označit jako střední ozbrojený konflikt⁸⁰ lokálního charakteru⁸¹. Válka nebo ozbrojený konflikt, ať ho nazýváme jakkoliv, přináší hrůzu, strach a lidské oběti. V historii se snažili ospravedlnit válčení i křesťané. Hledali způsoby, za jakých okolností smí člověk válčit. Staří křesťané přistupovali k pojetí války a boje z pohledu zodpovědnosti jednotlivce. Ve 4. století po Kristu se pohled začal měnit. Požadavky a nároky, které církev klade, se rozdělily jak na jednotlivce, tak i na autoritu, která na sebe bere dobro všech svěřených obyvatel⁸². Sv. Augustin vidí spravedlivost války v potrestání zla, které bylo spácháno, nebo v navrácení něčeho, co bylo vzato neprávem. Dalšími východisky pro spravedlivost války jsou právní pojmy *Ius ad Bellum* (právo na válku), při němž musí být dodrženo třech podmínek:

---

⁷⁶ Vatican.com [online] [cit. 2013-03-28]. HOLY MASS IN DROGHEDA. Dostupné z WWW: <
http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790929_irlanda-dublino-drogheda_en.html>.

⁷⁷ Válka je násilným projevem sociálního konfliktu, během kterého probíhají násilné nepokoje s oběťmi na životech.

⁷⁸ Akt s cílem přinutit protivníka aby se podřídil Vaším záměrům.

⁷⁹ Ozbrojený konflikt je dělen na: malý ozbrojený konflikt (v průběhu celého konfliktu zemře méně než 1000 lidí, střední ozbrojený konflikt (v průběhu konfliktu zemře více než 1000 osob) a válka (nejméně 1000 obětí v každém roce konfliktu).

⁸⁰ Mezi roky 1969-2001 zemřelo v Irsku, Severním Irsku a Velkou Británií 3526 lidí.

⁸¹ Zasahuje jen zúčastněné země: Irsko, Severní Irsko a Velkou Británií.

⁸² HOLUB, T. *Boj proti terorismu ve světle nauky o takzvané spravedlivé válce*, Praha: Ministerstvo obrany České republiky 2009. s. 42.

- Spravedlivá příčina zahájení konfliktu – „*Ochrana a zachování národa a jeho hodnot. Je to obrana sebe sama nebo druhých, jejímž cílem je ochránit nevinné proti nespravedlivému útoku. Spravedlivou příčinou může být znovunabytí toho, co bylo nespravedlivě vzato, nebo potrestání jiného národa za způsobené zlo.*“⁸³
- Oprávněná autorita – „*Ať už je touto autoritou jeden člověk nebo nějaká skupina lidí, musí se jednat o uznanou autoritu, která má právo svrchovaný národ zastupovat. To je zcela zřejmé, neboť schválení užití síly vyžaduje, aby dotyčná autorita byla daná užití síly schopna řídit a ukončit. V důsledku je tedy rozhodnutí o užití síly vyhrazeno osobám či skupinám, nad nimiž nestojí žádná jiná nadřízená autorita*”⁸⁴
- Správný úmysl – „*Úmysl nesmí být veden pouze snahou získat nová území, zastrašit nebo vytvořit nátlak. Je nutné se vyvarovat veškeré nenávisti k nepříteli, nesmiřitelné nevraživosti, touhy po pomstě a ovládnutí.*”⁸⁵

Následně se musí dodržovat i právo ve válce - *Ius in bello*⁸⁶. Je dalším právním principem, který je naplněn v rámci respektování dvou zásad. Je použito spravedlivých prostředků, jako jsou poměr mezi újmou a prostředky využité k nápravě nebo užití hrubé síly, která nesmí být větší než zlo, proti kterému je použita. Musí též dojít k ochraně nebojícího obyvatelstva. Tyto křesťanským světem přijaté principy ospravedlňují a udávají jasná pravidla způsobu, zahájení a vedení války, a jsou vymezením toho, za jakých podmínek smí věřící vyrazit do války.

Tento model bylo možno praktikovat i při zahájení konfliktu v Severním Irsku. Dodržování však těch to principů, jakými *Ius ad Bellum* a *Ius in bello* jsou, je velice náročné a při konfliktech, jako je konflikt mezi katolíky, protestanty a Velkou Británií, dochází k jejich porušování.

---

⁸³ Te deum [online] 2012 [cit. 2013-03-25]. Spravedlivá válka. Dostupné z WWW: <http://www.tedeum.cz/2_2012/spravedлива_valka_0212.htm>.

⁸⁴ Tam též.

⁸⁵ Tam též.

⁸⁶ Crimes of war [online] 2011 [cit. 2013-03-25] *Jus ad bellum / Jus in bello*. Dostupné z WWW: <<http://www.crimesofwar.org/a-z-guide/jus-ad-bellum-jus-in-bello/>>.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá problematikou konfliktu v Severním Irsku; složitým sporem, který přerostl v nenávistné útoky mezi irskými katolíky, protestanty a britskou vládou. Konflikt je problematickým vykrystalizováním sporu mezi zneprátelenými stranami pramenící hluboko v historii. Ve své práci jsem se snažil o komplexní náhled hned z několika úhlů. Zaměřil jsem se na vnímání konfliktu z historického hlediska, aby bylo možno nalézt body, které zapříčinily vyhrocení situace mezi lety 1969 – 1998. Tato kapitola poukazuje na perzekuování Irů ze strany Velké Británie již ve 12. století. Ve 14. století následovalo násilné vnucování protestantismu ze strany Britského trůnu. Touha po svébytnosti se projevovala rebéliemi, které byly ze strany Angličanů násilně potlačovány. Tato situace přilévala olej do ohně a vedla až k Velikonočnímu povstání, které stálo u počátku moderní části konfliktu ve 20. století. Dle použitých zdrojů vycházím z přesvědčení, že situace dějící se v období „The troubles“ je vyhrocení neřešených sporů mezi katolíky, protestanty a Brity. Vliv na tuto problematiku má i rozvoj sociokulturních vztahů v Severním Irsku a sepsání Všeobecné deklarace lidských práv v roce 1949. Během své práce jsem zohlednil vliv terorismu a guerillové války, která byla v moderní části konfliktu praktikována. Tyto metody jsou využívány po celém světě díky své účinnosti a použitelnosti v každé oblasti planety. Udržováním strachu se jak IRA, UVF a Britská vláda snažily dosáhnout svých záměrů v celé oblasti Ulsteru. Etická a náboženská dimenze je v konfliktu patrná již od začátku sporu. Náboženský rozměr získal konflikt vymezením rozdílů mezi katolíky a protestanty; v Ulsteru ze strany britské koruny, která se zákonem z roku 1559 snažila o radikální změnu v oblasti náboženství. Upřednostňování jedné náboženské skupiny před druhou, jak tomu bylo u katolíků a protestantů v Irsku, vedlo až k nenávistným rozporům ve 20. století. Etický rozměr spatřuji v praktikách příslušníků zúčastněných skupin v konfrontaci s učením Písma svatého. Základem etického chování je Desatero a učení Ježíše Krista, což jsou závazky pro křesťany jak na celém světě, tak i v Severním Irsku. V práci jsem se snažil poukázat na historické zanedbání řešení konfliktu, který se díky znepráteleným stranám jeví pro laika jako náboženský. Spatřuji jeho náboženskost v prvotních konfliktech pocházející z 15. – 16. století. Dvojstrannost mezi katolíky a protestanty, jak se někdy konflikt popisuje, vidím spíše v zastoupení tří stran. Z priorit

útoků všech stran vidím trojúhelník mezi IRA (útočící prioritně na britské cíle) za účelem odtržení Severního Irska od Velké Británie, UVF (útočící prioritně na katolíky) za účelem posílení vztahu, i udržení si spojení s Velkou Británií a vliv Velké Británie, která přispěla persekucemi Irského lidu a k násilným potlačováním a omezováním lidských práv.

Otázkou však zůstává, zda při tak dlouhodobém konfliktu, jakým je konflikt v Severním Irsku, je možné docílit příměří za uspokojení podmínek všech třech zneprátených stran, aby všichni účastníci zapojení do této problematiky projevili svoji lásku k bližnímu svému, jak je nabádal Jan Pavel II. v roce 1979, a projevili se jako pravý křesťané?

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

TIŠTĚNÉ ZDROJE

- ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Zvon 1994. ISBN 80-7117-111-3.
- BELLAMY, A.J. *Just wars: from Cicero to Iraq*. Malden: Polity 2011. ISBN 978-0-7456-3283-4.
- Bible*. Praha: Česká biblická společnost, 2008. ISBN 978-80-85810-67-7.
- FRANK, J. *Stručná historie států IRSKO*. Praha: Libri 2006. ISBN 80-7277-294-5.
- FRANK, J. *Konflikt v Severním Irsku*. Praha: Triton 2006. ISBN 80-7254-735-6.
- HOLUB, T. *Boj proti terorismu ve světle nauky o takzvané spravedlivé válce*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky 2009. ISBN 978-80-7278-508-7.
- SOULEIMANOV, E. *Terorismus pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) 2010. ISBN 978-80-7419-038-4.
- CORT IBÁÑEZ, L. *Logika terorismu*. Praha: Akademia 2009. ISBN 978-80-200-1724-6.
- WALZER, M. *Just and unjust wars*. Fourth edition. New York: Basic Books 2006. ISBN – 13: 978-0-465-03-707-0; ISBN-10: 0-465-03707-0.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- BBC [online] 2013 [cit. 2013-03-14]. History Bloody Friday Belfast. Dostupné z WWW: <http://www.bbc.co.uk/history/events/bloody_friday_belfast>.
- BBC [online] 2013 [cit. 2013-03-29]. Edward VI. Dostupné z WWW: <http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/edward_vi_king.shtml>.
- BBC [online] 2013 [cit. 2013-03-30]. 1979: cars bombs kills Airen Neave. Dostupné z WWW: <http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/march/30/newsid_2783000/2783877.stm>.
- BBC home [online] 2013 [cit. 2013-03-26]. Northern Ireland: the Troubles. Dostupné z WWW: <http://www.bbc.co.uk/history/recent/troubles/fact_files.shtml?ff=p08#factfile>.
- BBC News [online] 2013 [cit. 2013-03-18]. 1979: pope calls for peace in Ireland. Dostupné z WWW: <http://news.bbc.co.uk/onthisday/hi/dates/stories/september/29/newsid_3926000/3926755.stm>.
- BBC News [online] 2013 [cit. 2013-03-14]. UVF calls end to terror campaign. Dostupné z WWW: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/northern_ireland/6618371.stm>.
- BBC NEWS [online] 2013 [cit. 2013-03-14]. The search for peace – IRA ceasefire. Dostupné z WWW: <http://news.bbc.co.uk/hi/english/static/northern_ireland/understanding/events/ira_ ceasefire.stm>.
- BBC NEWS [online] 2013 [cit. 2013-03-30]. Armed struggle is over - INLA Dostupné z WWW: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/northern_ireland/8301241.stm>.
- Catholica [online] [cit. 2013-03-27]. Světci k nám hovoří, životopis sv. Oliver Plunkett. Dostupné z WWW: <<http://catholica.cz/?id=2859>>.
- Crimes of war [online] 2011 [cit. 2013-03-25] Jus ad bellum / Jus in bello. Dostupné z WWW: <<http://www.crimesofwar.org/a-z-guide/jus-ad-bellum-jus-in-bello/>>.
- Discover northern Ireland [online] 2013 [cit. 2013-03-27]. Killeavy (Killeavy) Old Churches. Dostupné z WWW: <<http://www.discovernorthernireland.com/Killeavy-Killeavy-Old-Churches-Newry-P2844>>.

Easter rising 1916 [online] 1995-2008 [cit. 2013-03-15]. Easter rising 1916 . Dostupné z WWW: < <http://www.easter1916.net/>>.

Encyklopedia Britannica [online] 2013 [cit. 2013-03-14]. Ulster Volunteer Force (UVF). Dostupné z WWW: <<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/613355/Ulster-Volunteer-Force-UVF>>.

First world war [online] 2009 [cit. 2013-03-15]. Feature Articles - The Easter Rising, Dublin 1916. Dostupné z WWW: <<http://www.firstworldwar.com/features/easterrising.htm>>.

Hand of reason [online] 2013 [cit. 2013-03-17]. Type of terrorism. Dostupné z WWW: <<http://handofreason.com/2011/featured/types-of-terrorism>>.

History learning site [online] 2002-2013 [cit. 2013-03-19]. The Black and tans. Dostupné z WWW: <http://www.historylearningsite.co.uk/black_and_tans.htm>.

Irish chronology [online] [cit. 2013-04-02]. The troubles in Borthern Ireland. Dostupné z WWW: < <http://irishconflict.webs.com/militarychronology.htm>>.

Legislation government UK [online] [cit. 2013-04-01]. Union with Ireland. Dostupné z WWW: <<http://www.legislation.gov.uk/apgb/Geo3/39-40/67>>.

Maxilyrics [online] [cit. 2013-04-03]. On the one road lyrics. Dostupné z WWW: <<http://www.maxilyrics.com/wolfe-tones-on-the-one-road-lyrics-5d59.html>>.

McGurks bar massacre [online] 2007 [cit. 2013-03-28]. The McGurks bar massacre . Dostupné z WWW: <<http://mcgurksbarmassacre.rushlightmagazine.com/>>.

Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2010 [cit. 2013-03-10]. Definice pojmu terorismus. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.

National Library of Ireland [online] [cit. 2013-03-15]. Outline of Irish history. Dostupné z WWW: < http://www.nli.ie/1916/1916_main.html>.

Saint and Stones [online] [cit. 2013-03-20]. Clonard monastic site. Dostupné z WWW: <<http://www.saintsandstones.net/saints-clonard-journey.htm>>.

Sinn Fein [online] [cit. 2013-03-17] Sinn Fein history. Dostupné z WWW: <<http://www.sinnfein.ie/history>>.

Terrorist issue [online] 2013 [cit. 2013-03-10]. IRA (Irish Republican Army)-Guide to the IRA (Irish Republican Army). Dostupné z WWW: <<http://terrorism.about.com/od/groupsleader1/p/IRA.htm>>

Terrorism research [online] 2013 [cit. 2013-03-10]. Categories of terrorism. Dostupné z WWW: <<http://www.terrorism-research.com/groups/categories.php>>.

Terrořist issue [online] 2013 [cit. 2013-03-25]. Real IRA – a guide to real IRA. Dostupné z WWW: <http://terrorism.about.com/od/groupsleader1/a/Real_IRA.htm>.

Te deum [online] 2012 [cit. 2013-03-25]. Spravedlivá vlka. Dostupné z WWW: <http://www.tedeum.cz/2_2012/spravedлива_valka_0212.htm>.

The Irish Association [online] 2013 [cit. 2013-04-01]. RELIGION AND VIOLENCE: THE CASE OF PAISLEY AND ULSTER EVANGELICALS. Dostupné z WWW: <http://www.irish-association.org/papers/stevebruce11_oct03.asp>.

The Independent [online] [cit. 2013-03-10]. Loyalists claim more victims than IRA. Dostupné z WWW: <<http://www.independent.co.uk/news/uk/loyalists-claim-more-victims-than-ira-1476005.html>>.

The Irish war [online] 2013 [cit. 2013-03-21]. Irish war of independence. Dostupné z WWW: < <http://theirishwar.com/history/irish-war-of-independence/>>

The Telegraph [online] 2013 [cit.2013-03-25]. Bombs detonate in suspected IRA attack in Londonderry. Dostupné z WWW: <<http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/northernireland/9026686/Bombs-detonate-in-suspected-IRA-attack-in-Londonderry.html>>

The New York Times [online] 2013 [cit. 2013-04-02]. Irish Republican Army. Dostupné z WWW: <http://topics.nytimes.com/top/reference/timestopics/organizations/i/irish_republican_army/index.html>.

Tudor rebellions [online] 2009 [cit. 2013-04-02]. Kildare 1534. Dostupné z WWW: <http://rebellionsa2.blogspot.cz/2009/11/kildare-1534_17.html>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-12]. Deaths from 2002

Dostupné z WWW:

<<http://cain.ulst.ac.uk/issues/violence/deathsfrom2002draft.htm#2002>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-10].. Religion in Northern Ireland

Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/ni/religion.htm#1a>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-25]. Draft List of Deaths Related to the Conflict from 2002 to the present. Dostupné z WWW:

<<http://cain.ulst.ac.uk/issues/violence/deathsfrom2002draft.htm#2002>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-10]. List of those killed in the Dublin and Monaghan Bombs, 17 May 1974. Dostupné z WWW:

<<http://cain.ulst.ac.uk/events/dublin/dead.htm>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-12]. Bloody Sunday - List of those killed in the Dublin and Monaghan Bombs, 17 May 1974. Dostupné z WWW:

<<http://cain.ulst.ac.uk/events/bfriday/dead.htm>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-12]. Summary of status of the person killed. Dostupné z WWW:

<http://cain.ulst.ac.uk/sutton/tables/Status_Summary.html>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-17]. An index of deaths from the conflict in Ireland Year of death. Dostupné z WWW:

<<http://cain.ulst.ac.uk/sutton/tables/Year.html>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations – Ulster volunteers. Dostupné z WWW: <

<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/uorgan.htm>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations – Orange volunteers. Dostupné z WWW:

<<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/oorgan.htm>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations – Red hand defenders. Dostupné z WWW:

<<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/rorgan.htm>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations - IRA. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/iorgan.htm>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-19]. Abstracts on Organisations – INLA . Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/othelem/organ/iorgan.htm>>.

Univerzity of Ulster [online] 1996-2013 [cit. 2013-03-17]. An index of deaths from the conflict in Ireland. Dostupné z WWW: <<http://cain.ulst.ac.uk/sutton/chron/1978.html>>.

U TV [online] 2013 [cit. 2013-03-14]. Bloody Friday „never forgotten“ by victims. Dostupné z WWW: <<http://www.u.tv/News/Bloody-Friday-never-forgotten-by-victims/2fcb4a70-6ba9-4cf6-b1eb-e87eed546f98>>.

Válka [online] 2010 [cit. 2013-03-26]. Konflikt v severním Irsku v kulturně-historických souvislostech. Dostupné z WWW: <http://www.valka.cz/clanek_13881.html>.

Vatican.com [online] [cit. 2013-03-28]. HOLY MASS IN DROGHEDA. Dostupné z WWW: <http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/homilies/1979/documents/hf_jp-ii_hom_19790929_irlanda-dublino-drogheda_en.html>.

Vatican.com [online] [cit. 2013-04-01]. GAUDIUM ET SPES. Dostupné z WWW: <http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_cs.html>.

Wikipedia [online] 2013 [cit. 2013-04-01]. Religious war. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Religious_war>.

Wesley Johnston [online] [cit. 2013-03-10]. Vikings in Ireland. Dostupné z WWW: <http://www.wesleyjohnston.com/users/ireland/past/pre_norman_history/vikings.html>.

ABSTRAKT

VODIČKA, J. *Náboženská a etická dimenze konfliktu v Severním Irsku*. České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologické a sociální etiky. Vedoucí práce R. Míčka.

Klíčová slova: konflikt v Severním Irsku, The Troubles, katolíci, protestanti, Theobald Wolfe Tone, Belfast, Ulster, bombové útoky, samostatnost Irska, irští republikáni, irští unionisté, morální jednání, dobro, zlo, desatero

Tato práce představuje problematiku Severního Irsku, dlouholetý spor mezi katolíky a protestanty, jejich praktiky, které používají k dosažení svých cílů a postoj etiky a církve k celému konfliktu. Práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole jsou pojmenovány spory z pohledu historie, které zapříčinily následné vyhrocení konfliktu v období „The Troubles“. Druhá kapitola je zaměřena na vliv terorismu a na způsob guerillového boje paramilitantních skupin a jejich podrobný popis. Třetí kapitola nastiňuje náboženskou dimenzi konfliktu a vyjádření Jana Pavla II. k událostem v Severním Irsku. Kapitola čtvrtá vymezuje morální dobro a zlo v kontextu desatera jako morálního základu lidstva. Též nahlíží na problematiku z pohledu nauky o spravedlivé válce.

ABSTRAKT

Religious and Ethical Conflict Dimension in Northern Ireland

Key words: conflict in Northern Ireland, The Troubles, Catholics, Protestants, Theobald Wolfe Tone, Belfast, Ulster, bomb's attacks, Irish independence, Irish republicans, Irish unionists, moral acting, good, evil, Ten Commandments

This thesis presents the problematic of Northern Ireland, long-time conflict between Catholics and Protestants, their practices which are used for achieving their goals and the attitude of church to the whole conflict.

The thesis is divided into four chapters. In the first chapter, there are described the conflicts of the history view which caused the subsequent escalation of the conflict in "The Trouble" period. The second chapter focuses on terrorist's influence and the way of guerilla war of paramilitary groups and their complex description. The third chapter depicts religious dimension of the conflict and the pronouncement of Pope John Paul II to incidents in Northern Ireland. The fourth chapter delimits the moral good and evil in the context of Ten Commandments, as a moral basic element of mankind. This chapter also concentrates on the problematic of the just-doctrine war view.